

وزارت آموزش و پرورش

معاونت آموزش ابتدایی

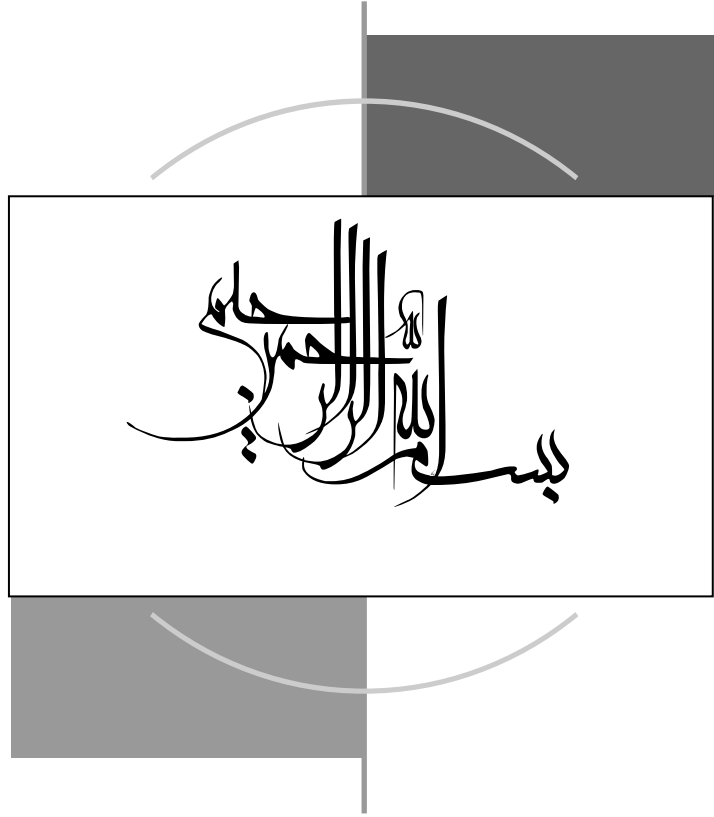
آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی

با آخرین اصلاحات و مصوبات

گروه سنجش و ارزشیابی فرایندهای یادگیری و آموزش دفتر آموزش دبستانی

تابستان ۱۳۹۴

سر آغاز :

با سلام و احترام؛ نظر به اینکه هر برنامه‌ی پویایی در طی زمان و با درک درست شرایط و نیازهای فرا رو، دستخوش اصلاح، تغییر و تحول می‌گردد، برنامه‌ی ارزشیابی کبفی - توصیفی نیز از این قاعده مستثنی نبوده و نیست، لذا در ادامه آخرین اصلاحات و تغییرات ایجاد شده در این حوزه، جهت اطلاع و اجرا یادآور می‌گردد.

دفتر آموزش دبستانی

آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی

بر اساس رای نهصد و یازدهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش به تاریخ ۱۳۹۴/۴/۲۱

مقدمه:

در اجرای مصوبه هفتصد و شصت و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۷/۴/۱۸ آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی به شرح زیر می‌باشد:

ماده ۱- اهداف ارزشیابی تحصیلی - تربیتی در دوره ابتدایی با توجه به اهداف دوره و اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی (مصوب جلسه ۷۱۳ شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۳/۷/۲۱) از طریق جمع آوری، طبقه بندی، تحلیل و تفسیر اطلاعات برای تشریح وضعیت تلاش، پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانش آموزان در کلاس، مدرسه و خارج از آن (نظام مکمل و فوق برنامه) با اهداف زیر انجام می‌گیرد:

۱-۱- اصلاح، بهبود و ارتقاء فرایند یاددهی - یادگیری در کلاس، مدرسه، مراکز مکمل مدرسه و خارج از آن به ویژه از طریق افزایش تعامل موثر و سازنده بین معلم و دانش آموز.

۱-۲- شناسایی و پرورش استعدادها، توانایی‌ها و علایق دانش آموزان با تکیه بر استعدادهای برتر هر یک از آنان.

۱-۳- توجه و کمک به رشد متعادل و همه جانبه شخصیت دانش آموزان

۱-۴- آگاه ساختن دانش آموز و اولیاء وی از فرایند پیشرفت تحصیلی - تربیتی و جلب مشارکت آنان برای بهبود عملکرد دانش آموز

۱-۵- ایجاد زمینه مناسب به منظور تقویت انگیزه یادگیری و پرورش استعداد های برتر دانش آموزان از جمله خلاقیت و نوآوری و ایجاد خود ارزیابی در دانش آموزان

۶-۱-تصمیم گیری در مورد ارتقاء دانش آموزان به پایه بالاتر با حصول اطمینان از میزان تحقق اهداف آموزشی - تربیتی در چارچوب مقررات مربوط

۷-۱-تولید اطلاعات برای ارزیابی،اصلاح و تقویت برنامه ها و روش های آموزش و تربیتی
ماده ۲- ارزشیابی پیشرفت تحصیلی - تربیتی در دوره ابتدایی به صورت تکوینی در طول سال تحصیلی بر اساس اهداف برنامه درسی هر پایه انجام می پذیرد. در این ارزشیابی معلم و مربی با استفاده از ابزارهای مختلف از جمله آزمون های عملکردی، کار پوشه، مشاهدات، درس پژوهی و پروژه، اطلاعات لازم را در زمینه فعالیتهای داخل و خارج از کلاس و مدرسه و مراکز مکمل مدرسه از دانش آموزان اعم از فردی یا گروهی جمع آوری می کند تا بازخورد به موقع و مناسب را به ایشان ارائه نماید

ماده ۳- گزارش نتایج ارزشیابی پیشرفت تحصیلی - تربیتی دانش آموزان در طول سال تحصیلی و در هر زمان قابل ارائه می باشد لیکن برای اطمینان بیشتر به صورت رسمی و مکتوب در نوبت های زیر ارائه می شود.

الف) نوبت اول در دی ماه (شامل نتایج ارزشیابی های پیشرفت تحصیلی - تربیتی مهر ماه تا پایان دی ماه
ب)نوبت دوم در خردادماه (شامل نتایج ارزشیابی های پیشرفت تحصیلی- تربیتی مهر ماه تا خردادماه)
ج)ارائه گزارش پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش آموزانی که در درس یا دروسی در خردادماه نیاز به آموزش و تلاش بیشتر دارند (لغایت ۱۵ شهریور).

تبصره- علاوه بر موارد فوق ،مدیر مدرسه ملزم است در طول هر نوبت ، حداقل دو بار دیگر اولیاء دانش آموز را از روند پیشرفت تحصیلی - تربیتی فرزندشان به نحو مقتضی مطلع نماید.

ماده ۴- وضعیت آموزشی و تربیتی دانش آموز در هر درس بر اساس ارزشیابی های به عمل آمده در طول هر نوبت با توجه به اهداف آن درس در حیطه های شناختی، عاطفی و مهارتی طبق مقیاس زیر مشخص و گزارش می شود.

نوبت اول	نوبت دوم	نوبت سوم
خیلی خوب	خیلی خوب	خیلی خوب
خوب	خوب	خوب
قابل قبول	قابل قبول	قابل قبول
نیاز به آموزش و تلاش بیشتر	نیاز به آموزش و تلاش بیشتر	نیاز به آموزش و تلاش مجدد

ماده ۵- دانش آموزی در خرداد ماه شرایط ارتقا به پایه بالاتر را دارد که در نوبت دوم در کلیه دروس حداقل سطح قابل قبول را کسب کرده باشد.

تبصره - سطح قابل قبول، حصول اطمینان معلم یا مربی از دستیابی دانش آموز به اهداف اساسی دروس می باشد.

ماده ۶- دانش آموزی که در خردادماه شرایط ارتقا به پایه بالاتر را کسب نکند، تا ۱۵ شهریور فرصت دارد با شرکت در کلاس های جبرانی و یا انجام فعالیت های پیشنهادی معلم یا مربی در قالب پروژه نسبت به جبران ضعف های خود در درس یا درس های مربوط اقدام نماید. معلم یا مربی با بررسی عملکرد دانش آموز در کلاس های جبرانی یا فعالیت های انجام شده توسط وی و یا انجام آزمون (آزمون های مناسب عملکردی) نتیجه ارزشیابی وی را اعلام می نماید.

ماده ۷- دانش آموزی در شهریور ماه شرایط ارتقا به پایه بالاتر را دارد که در کلیه دروس حداقل سطح قابل قبول را کسب کرده باشد.

تبصره ۱- دانش آموزی که در پایان نوبت شهریورماه در دو درس فارسی و ریاضی (به طور همزمان) به سطح قابل قبول نرسیده باشد، شرایط ارتقا به پایه بالاتر را نخواهند داشت.

تبصره ۲- پرونده دانش آموزی که در یکی از دو درس مذکور فارسی و ریاضی یا سایر دروس به سطح قابل قبول نرسیده باشد جهت تعیین تکلیف در اختیار شورای مدرسه قرار می گیرد تا موضوع با حضور معلم مربوط در شورا بررسی و در مورد ارتقا یا عدم ارتقا دانش آموز با موافقت اکثریت اعضای شورا تصمیم گیری شود. معلم مربوط ملزم است مدارک و مستندات لازم برای اتخاذ تصمیم در مورد دانش آموز را به شورای مدرسه ارائه دهد. والدین دانش آموز می توانند با صلاحدید مدیر تا قبل از زمان رای گیری در جلسه شورای مذکور حضور داشته باشند. رای شورای مدرسه برای این گونه دانش آموزان، قطعی و لازم الاجر است.

تبصره ۳- ارتقای دانش آموز با استفاده از مفاد تبصره ۲ ماده ۷ در طول دوره ابتدایی حداکثر ۲ بار و به صورت غیر متوالی مجاز است

ماده ۸- وضعیت آموزشی- تربیتی دانش آموزی که در حین سال تحصیلی با رعایت مقررات از مدرسه ای به مدرسه ای دیگر منتقل می شود، توسط معلم یا مربی مدرسه مقصد، با استفاده از مستندات و ارزشیابی های معلم یا مربی مبدأ (گزارش نوبت اول، توصیه ها و ...) تعیین می شود

ماده ۹- ارائه گزارش ارزشیابی آموزشی- تربیتی دانش آموزان، در نوبت های اول، دوم و شهریور ماه باید به وسیله معلم یا مربی در نمون برگ مربوط بدون قلم خوردگی، ثبت و امضاء شده، حداکثر تا ۵ روز پس از پایان دوره ارزشیابی هر نوبت به دفتر مدرسه ارائه شود.

تبصره- نمون برگ گزارش پیشرفت تحصیلی - تربیتی دانش آموزان با نیازهای ویژه، توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور تهیه و پس از تایید معاون آموزش و نوآوری به استان ها ابلاغ خواهد شد

تبصره- چنانچه معلم یا مربی مربوطه، در پایان هر نوبت (به هر دلیل) نتایج ارزشیابی دانش آموزان را ارائه ندهد، مدیر مدرسه ضمن گزارش به مدیریت آموزش و پرورش اداره ی متبوع باید به تشخیص خود مدارک و اطلاعات مربوط به ارزشیابی دانش آموزان را برای اعلام نتیجه نهایی در اختیار یکی از معلمان ویا مربیان واجد شرایط قرار دهد .

ماده ۱۰- مدیر مدرسه موظف است با همکاری معلمان و مربیان حداکثر تا ۱۰ روز پس از هر نوبت ارزشیابی، گزارش نتایج آن را به صورت کتبی به اطلاع ولی دانش آموز برساند.

ماده ۱۱- مهلت اعتراض به گزارش ارزشیابی، حداکثر یک هفته پس از اعلام گزارش خواهد بود. مدیر مدرسه اعتراض دانش آموز یا ولی وی را در اختیار معلم یا مربی مربوطه قرار می دهد و ایشان با بررسی مجدد و با نظارت مدیر مدرسه و در صورت نیاز طرح در شورای مدرسه، نتیجه نهایی را حداکثر ظرف مدت ۳ روز اعلام می نماید.

ماده ۱۲- نتایج ارزشیابی حداکثر یک ماه پس از خاتمه هر نوبت در دفتر ثبت ارزشیابی پیشرفت تحصیلی - تربیتی ثبت و پس از پایان سال تحصیلی، توسط مدیر مدرسه امضا و مهر و توسط نماینده اداره آموزش و پرورش مسدود می شود.

ماده ۱۳- ارزشیابی دانش آموزانی که دارای نقص عضو و یا مشکلات ویژه یادگیری هستند، متناسب با ویژگی های ایشان انجام می پذیرد.

ماده ۱۴- ارزشیابی از تعلیمات دینی دانش آموزان سایر مذاهب اسلامی و اقلیت های دینی مصرح در قانون اساسی، برابر شیوه نامه های وزارت آموزش و پرورش و از تعلیمات دینی خاص آنها صورت می پذیرد و نتیجه آن مطابق ماده ۴ گزارش می شود.

تبصره - در صورت تمایل این دانش آموز و ولی او، منعی برای شرکت وی در کلاس درس تعلیم و تربیت اسلامی (هدیه های آسمان) و ارزشیابی آن وجود ندارد .

ماده ۱۵- وضعیت تربیتی دانش آموز با توجه به حیطه های شناختی، عاطفی و مهارتی و بر اساس مواردی از جمله (رعایت آموزه های اخلاقی- احترام به ارزش های مذهبی- رعایت قوانین، مقررات و ضوابط- مشارکت در کار گروهی- مسئولیت پذیری در فعالیت های جمعی- رعایت بهداشت فردی و اجتماعی- اشتیاق به صداقت و امانت داری- توجه به مطالعه و کتابخوانی) با نظر معلم و مربی و تایید مدیریت مدرسه (مدیر یا معاون) برابر ماده ۴ گزارش می شود.

ماده ۱۶- پایه تحصیلی دانش‌آموزی که به عللی مانند عدم دسترسی به مدرسه، بیماری و یا اقامت در خارج از کشور نتوانسته به موقع وارد مدرسه شود و یا وقفه‌ای در ادامه تحصیل او ایجاد شده یا مدارک تحصیلی وی در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله و آتش سوزی از بین رفته است، همچنین دانش‌آموزی که مدارک قابل قبولی برای ارزشیابی ندارد، با رعایت حداقل سن متعارف ثبت‌نام و بررسی‌های انجام شده از سوی شورای معلمان، توسط شورای مدرسه تعیین می‌شود و در ستون ملاحظات دفتر آمار به رأی شورای مدرسه استناد می‌شود. (سن متعارف در دوره ابتدایی برای پایه‌های اول تا پنجم به ترتیب ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ سال تمام می‌باشد).

ماده ۱۷- توجه به اینکه در ارزشیابی جدید حضور فعال و مستمر دانش‌آموز ضروری است، گزارش پیشرفت تحصیلی برای دانش‌آموزانی ارائه می‌شود که حداقل ۸۰ درصد روزهای آموزشی را در مدرسه حضور داشته باشند. در صورتی که دانش‌آموزی با عذر موجه، کمتر از این میزان در مدرسه حضور داشته باشد، آن سال برای وی وقفه تحصیلی و در صورت غیرموجه بودن غیبت، برای وی ترک تحصیل محسوب می‌شود.

تبصره ۱- تشخیص موجه و غیر موجه بودن غیبت به عهده شورای مدرسه می‌باشد.

تبصره ۲- در مورد دانش‌آموزانی که یک یا چند سال وقفه تحصیلی داشته باشند، یک سال به سقف سنی مجاز تحصیل آنها اضافه می‌شود.

ماده ۱۸- قبول شدگان ساعی و برجسته پایه‌های دوم، سوم و چهارم ابتدایی با رعایت شرایط ذیل و تقاضای کتبی ولی خود می‌توانند مطابق ماده ۶ در ارزشیابی شهریورماه پایه بالاتر شرکت نموده و در صورت کسب سطح پیشرفت «خیلی خوب» در کلیه دروس به صورت جهشی به آن پایه ارتقا یابند.

الف- از کلیه دروس آن پایه و پایه‌های قبل، سطح پیشرفت "خیلی خوب" را کسب نموده باشند.

ب- آموزش و پرورش استثنایی صلاحیت هوشی و روانی دانش‌آموز را به این منظور تأیید نماید.

تبصره ۱- دانش‌آموزان موضوع این ماده از ارزشیابی دروس تربیت بدنی و وضعیت تربیتی معاف می‌باشند.

تبصره ۲- استفاده از این ماده صرفاً یک بار در طول دوره ابتدایی و برای یک پایه مجاز می‌باشد.

تبصره ۳- گزارش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزانی که با استفاده از مفاد این ماده قبول می‌شوند در نوبت شهریور ماه ارائه شده و در دفتر ثبت ارزشیابی تحصیلی - تربیتی با ذکر استناد به مفاد این ماده ثبت و مهر و امضا می‌شود.

ردیف	نام درس	نوع ارزشیابی
۱	قرآن	شفاهی
۲	تعلیمات دینی و اخلاق	کتبی
۳	قرائت فارسی	شفاهی
۴	املاء فارسی	کتبی
۵	انشاء فارسی	کتبی
۶	مطالعات اجتماعی و آداب زندگی	کتبی
۷	ریاضیات	کتبی
۸	علوم تجربی	کتبی
۹	هنر	عملی
۱۰	سلامت و تربیت بدنی	معاف
۱۱	کار و فناوری	عملی
۱۲	تفکر و پژوهش	عملی

ماده ۱۹- در دوره ابتدایی، ارزشیابی از داوطلبان آزاد صرفاً در پایه ششم ابتدایی و با داشتن شرط سنی حداقل ۱۵ سال تمام انجام می شود. این ارزشیابی در کلیه مواد درسی صرفاً به صورت پایانی و از تمام محتوای کتب درسی به شرح جدول ذیل به عمل می آید و نتیجه آن مطابق ماده ۴ گزارش می شود. برای درس تربیت بدنی و وضعیت تربیتی داوطلبان آزاد رتبه‌ای منظور نخواهد شد.

ماده ۲۰- مواد و تبصره‌هایی از این آئین‌نامه - که ناظر بر تحصیلات ضمن سال تحصیلی دانش‌آموزان است شامل داوطلبان آزاد نخواهد شد.

ماده ۲۱- نمونه‌ی اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان با مشارکت مرکز سنجش آموزش و پرورش و معاونت آموزش ابتدایی تهیه و تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می شود

ماده ۲۲- نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه و دستورالعمل‌های آن در داخل و خارج کشور به عهده وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

ماده ۲۳- وزارت آموزش و پرورش موظف است گزارش ارزشیابی این آیین‌نامه را سه سال پس از اجرای آن به شورای عالی ارائه نماید.

ماده ۲۴- این آیین‌نامه در جلسات کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی شورای عالی آموزش و پرورش بررسی و به تأیید رسید و با تصویب آن کلیه مصوبات قبلی مغایر، برای مدارس مجری این طرح لغو می شود